

## Nr 151.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1924.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen,
- 2) lag om ändrad lydelse av 8 och 20 §§ i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta,
- 3) lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket,
- 4) lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt, och
- 5) lag om ersättning i vissa fall av allmänna medel till vittnen i mål enligt 26 § i lagen om samhällets barnavård.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

**GUSTAF ADOLF.**

*Birger Ekeberg.*

**Förslag**

till

**L a g****om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen.**

Härigenom förordnas, att 14 kap. 45 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Misshandel, som i 12 eller 13 § sägs, ändå att den skett emot maka, styv- eller svärföräldrar, adoptivföräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, husbonde eller annan förman, så ock brott efter 15 eller 37 §, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej målsägande brottet till sådant åtal angiver, eller det blivit förövat under sabbat eller vid sådant tillfälle eller å sådan ort, som i 11 kap. 9 eller 15 § omförmäles.

Vållande, varom i 17 § sägs, må ej åtalas av annan än målsägande.

Därest brott, som i 12, 13, 15 eller 17 § sägs, förövats mot den, som ej fyllt sexton år, av hans föräldrar, adoptivföräldrar eller förmyndare, äger allmän åklagare tala därå, om brottet av barnavårdsnämnd angives till åtal.

Har brott, som i 21 § sägs, begåtts mot maka, må det ej av allmän åklagare åtalas, där det ej av målsägande till sådant åtal angives.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1925.

---

**Förslag**

till

**L A G****om ändrad lydelse av 8 och 20 §§ i lagen den 14 juni 1917 (nr 380)  
om införsel i avlöning, pension eller livränta.**

Härigenom förordnas, att 8 och 20 §§ i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta skola erhålla följande ändrade lydelse:

## 8 §.

Hava förfallna bidragsbelopp guldits, och ställer den underhållsskyldige pant eller borgen, som i 5 § sägs, eller visar sannolika skäl att han skall fullgöra sin underhållsskyldighet, varde beslutet om införsel av utmätningsmannen upphävt.

Sedan underhållsskyldigheten upphört, skall, där ej fråga är om underhållsbidrag, som fader till barn utom äktenskap har att erlægga till barnets moder, beslut om införsel ej vidare äga tillämpning, ändå att den underhållsskyldige häftar för oguldet underhållsbidrag.

## 20 §.

Ar enskild försörjningsskyldig enligt myndighets beslut pliktig att till fattigvårdsstyrelse utgiva bidrag till den försörjningsberättigades underhåll för tid efter beslutets meddelande, skall beträffande sådant bidrag vad i denna lag är stadgat om införsel i avlöning, pension eller livränta för underhållsbidrag, som utgår till den underhållsberättigade, äga motsvarande tillämpning.

Lag samma vare beträffande sådant bidrag till barns vård, som någon enligt myndighets beslut eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal är pliktig att till fullgörande av ersättningsskyldighet jämlikt lagen om samhällets barnavård utgiva till barnavårdsnämnd för tid efter beslutets meddelande eller avtalets träffande.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926.

---

**Förslag**

till

**L A G****om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 (nr 381) om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket.**

Häri genom förordnas, att 1, 2 och 3 §§ i lagen den 14 juni 1917 om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket skola erhålla följande ändrade lydelse:

## 1 §.

Den, som enligt rättens eller domarens beslut eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barn eller adoptivbarn under sexton år, må ej avflytta från riket, med mindre han hos överexekutor i den ort, där han har sitt hemvist, ställt av överexekutor godkänd pant eller borgen för underhållsskyldighetens fullgörande, till dess barnet fyllt sexton år.

Vad sålunda stadgats skall äga tillämpning jämväl beträffande enskild försörjningsskyldig, som enligt myndighets beslut är pliktig att till fattigvårdsstyrelse utgiva bidrag till försörjning av barn eller adoptivbarn under sexton år, så ock beträffande den, som enligt myndighets beslut eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal är pliktig att till fullgörande av ersättningsskyldighet jämlikt lagen om samhällets barnavård till barnavårdsnämnd utgiva bidrag till vård av barn eller adoptivbarn i nämnda ålder; och skall i sådant fall vad i denna lag sägs om underhållsberättigad gälla fattigvårdsstyrelsen eller barnavårdsnämnden.

Borgen må ej godkännas, med mindre den ingåtts såsom för egen skuld och, där borgesmännen äro flera, de borgat en för alla och alla för en.

Det åligge överexekutor att, där den underhållsberättigades hemvist är känt, till denne med posten avsända underrättelse därom att säkerhet blivit ställd.

### 2 §.

Finnes anledning antaga, att underhållsskyldigs avflyttning icke skall lända den underhållsberättigade till men, eller förekomma ömmande omständigheter, må överexekutor på ansökan befria den underhållsskyldige från att ställa pant eller borgen.

Innan befrielse, som nu är sagd, meddelas, give överexekutor den underhållsberättigade samt, där så finnes erforderligt, fattigvårdsstyrelse eller barnavårdsnämnd tillfälle att yttra sig i ärendet.

### 3 §.

Är fara för handen, att underhållsskyldig avflyttar från riket utan att hava fullgjort honom åliggande skyldighet att ställa säkerhet, äge utmättningsman på begäran av den underhållsberättigade, fattigvårdsstyrelse eller barnavårdsnämnd meddela förbud för den underhållsskyldige att avflytta.

Av utmättningsmannen meddelat avflyttningsförbud skall av honom genast underställas överexekutors prövning, men gånge ändock i verkställighet, där ej överexekutor annorlunda förordnar.

Varder ansökan om avflyttningsförbud ej av utmättningsmannen bifallen, må hans beslut hos överexekutor överklagas, efter vad i utsökningslagen är stadgat om klagan över utmättningsmans förfarande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926.

## Förslag

till

## L A G

### om ändring i vissa delar av lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Härigenom förordnas, att 2 § 2:o), 16:o) och 17:o) i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt skola erhålla följande ändrade lydelse:

2:o) mål om beslut av landsting, av kommun, annan menighet eller deras representationer;

mål om nybyggnad, inredning eller reparation av allmän byggnad, som av menighet skall byggas och underhållas, om stället för sådan byggnads uppförande;

mål angående fattigvården;

mål angående samhällets barnavård;

mål om barnavårdsnämnds beslut i fråga, som avses i lagen om barn utom äktenskap;

mål angående allmän pensionsförsäkring;

16:o) mål om meddelande i särskilda fall av tillstånd, förbud eller föreläggande jämlikt författningar och föreskrifter rörande den allmänna hälsovården samt städernas eller andra orters byggnads- och brandväsen;

17:o) mål om kyrkotukt, om skolpliktiga barns skiljande från föräldrar eller målsmän;

mål om tillämpning av vad angående alkoholister är särskilt stadgat;

mål om disciplinär bestraffning, om avstängande från tjänstgöring under åtalstid;

mål om behörighet att utöva yrke eller verksamhet, som står under medicinalstyrelsens inseende;

mål om bötesansvar, om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper eller författningar rörande fondbörsverksamhet, om utdömmande av vite enligt andra än nämnda författningar;

mål om häktads vård och behandling, om verkställande av straff;

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926.

---

## Förslag

till

## L A G

### om ersättning i vissa fall av allmänna medel till vittnen i mål enligt 26 § i lagen om samhällets barnavård.

Härigenom förordnas som följer:

Har i mål, som avses i 26 § i lagen om samhällets barnavård, någon efter förordnande av Konungens befallningshavande blivit inkallad för att inför domstol höras såsom vittne eller upplysningsvis, njute han ersättning för inställelsen av allmänna medel efter enahanda grunder och i samma ordning, som stadgas angående ersättning av allmänna medel till vittnen i brottmål; skolande sådan kostnad alltid stanna å statsverket.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926.

---

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden,  
hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å  
Stockholms slott den 29 februari 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg:

»Vid framläggande förut denna dag av ett inom socialdepartementet utarbetat förslag till lag om samhällets barnavård jämte förslag till vissa andra författningar har chefen för nämnda departement framhållit, att i anledning av förslaget till barnavårdslag erfordrades vissa lagbestämmelser i ämnen tillhörande justitiedepartementet samt att förslag till dessa lagbestämmelser torde komma att framläggas av mig. Jag skall nu tillåta mig att till behandling upptaga de sålunda på mig ankommande frågorna och skall därvid först beröra spörsmålet om

**Ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen.**

I 14 kap. 45 § strafflagen stadgas bland annat, att misshandel, som i 12 eller 13 § av samma kap. sägs, så ock brott efter 15 eller 37 § ej må åtalas av allmän åklagare, där ej målsägande angiver brottet till sådant åtal eller det blivit förövat under sabbat eller vid sådant tillfälle eller å sådan ort, som omförmåles i 11 kap. 9 eller 15 § strafflagen. Därjämte föreskrives, att vållande, varom i 14 kap. 17 § strafflagen sägs, ej må åtalas av annan än målsägande. De åberopade 12 och 13 §§ i 14 kap. strafflagen handla, 12 § om misshandel, varav kommit mindre lyte eller kroppsfel eller i ndrigare sjukdom än i 10 § sägs (d. v. s. förlust av talförmåga, syn eller hörsel, svårt lyte eller annat svårt kroppsfel, stadigvarande svårt men å hälsa eller livsfarlig sjukdom) och 13 § om misshandel, varav följt ringare eller ingen skada. 15 och 37 §§ innefatta bestämmelser om ansvar för resande av livsfarligt vapen. I 11 kap. 9 och 15 §§ uppräknas vissa allmänna förrättningar och platser och förklaras, att en våldsgärning vid sådant tillfälle eller å sådan ort skall anses förövad under försvarande omständigheter.

I det av en särskild kommitté den 27 januari 1897 avgivna betänkandet om ordnande av fosterbarnsvården föreslogs tillägg till 14 kap. 45 § strafflagen av innehåll, att om brott enligt 12, 13, 15 eller 17 § samma kapitel förövats av målsman mot barn, innan det fyllt femton år, eller mot den,

*Gällande  
bestämmelser.*

*Fosterbarns-  
kommittén  
1897.*

som saknade förståndets fulla bruk, allmän åklagare skulle äga tala å brottet. Såsom motiv för förslaget anfördes följande:

Det inträffade ej sällan, att föräldrar, fosterföräldrar eller andra med uppsåt eller av vållande gjorde sig skyldiga till sådana handlingar eller försummelser mot dem, som stode under deras lydnad, att kroppsskada uppstode därav. Enligt 6 kap. 8 § strafflagen vore det i sådant fall gärningsmannen själv, som vore målsägande; och då det ju ej vore tänkbart, att en sådan målsägande ville uppträda såsom angivare, bleve alltså merendels, i följd av lagens bokstav ehuru säkerligen ej efter dess mening, ett dylikt av målsman mot myndling förövat brott obestraft. Ett liknande förhållande inträdde även i andra fall, då målsäganden vore urständsatt att själv åtala brottet eller att ens angiva detsamma till åtal, nämligen då myndlingen, mot vilken brottet begåtts, vore helt och hållet eller till någon del berövad förståndets bruk.

Detta förslag föranledde ej annan åtgärd än att det upptogs i en vid 1904 års riksdag i andra kammaren väckt motion. I anslutning till av lagutskottet över denna motion avgivet yttrande anförde riksdagen i skrivelse den 7 april 1904:

1904 års  
riksdags-  
skrivelse.

»Det är enligt riksdagens mening oförnekligt, att de i 14 kap. 45 § strafflagen stadgade inskränkningarna i åtalsrätten beträffande vissa brott kunna föranleda därtill att föräldrar, fosterföräldrar och andra målsmän i åtskilliga fall komma att undgå laga näpst för förgripelser av ifrågavarande art, som de begå mot under deras lydnad eller vårdnad stående barn under femton år eller personer, vilka sakna förståndets fulla bruk; och riksdagen anser detta innebära ett missförhållande, som påkallar rättelse från lagstiftningens sida. Vid bedömande, huruledes en sådan rättelse lämpligen må åvägbringas, bör man emellertid efter riksdagens uppfattning noga tillse, att den utvidgning av åtalsrätten, som för undanröjande av berörda missförhållande påkallas, icke blir större än nödvändigheten kräver, enär det eljest kan befaras, att privat- och familjelivets helgd — vilket får anses hava förestavat de nu gällande inskränkningarna i åtalsrätten beträffande förenämnda brott — trüdes för nära.

Vad motionärens förslag i sådant hänseende vidkommer, anser riksdagen detsamma gå längre än för syftets vinnande erfordras.

Om, såsom motionären föreslagit, ifrågavarande slag av brott utan vidare ställdes under allmänt åtal, skulle nämligen kunna befaras, att åklagarmakten komme att ingripa i familjelivets förhållanden, även där sådant icke vore av något verkligt behov påkallat. För att förebygga detta bleve det alltså nödvändigt att för den allmänna åtalsrätten uppdraga sådana gränser, att dess användning inskränktes till de fall, då förgripelserna från målsmannens sida vore i ena eller andra hänseendet av mera svårartad natur. Uppdragande av dylika gränser måste emellertid bliva förenat med högst betydande svårigheter, och riksdagen tvekar sålunda att ens i denna modifierade form biträda motionärens förslag, så mycket mera som det efter riksdagens mening finnes en annan och möjligen lämpligare utväg att vinna syftet med motionärens framställning. Det otillfredsställande i den nuvarande lagstiftningen i förevarande hänseende beror därpå, att målsäganderätten ej kommer till användning, vilket ju är helt naturligt, då den, som har att utöva nämnda rätt, är samma person, som begått brottet. Närmast till hands synes därför vara att i fall, sådana som de av motionären åsyftade, överflytta målsäganderätten från målsmannen till annan person eller myndighet; och härvid synes det riksdagen böra tagas i överbäggande, huru-

vida ej denna överflyttning lämpligen borde ske till någon av de myndigheter, vilka enligt gällande lag hava till uppgift att vaka över att barn erhålla tillfredsställande vård och behandling, såsom t. ex. fosterbarnsnämnd eller barnavårdsnämnd, där sådana nämnder finnas, eller kommunal institution, som fått sig ålagd motsvarande uppgift. Genom en lagstiftningsåtgärd i sistnämnda riktning skulle enligt riksdagens mening vinnas det mål, som motionären vill ernå, på samma gång man därigenom åtminstone i viss mån erhöle nödig garanti mot åtalsrättens utövande i andra fall, än då fullgiltiga anledningar därtill föreläge.»

På grund av vad sålunda anförts anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande, i vilken omfattning och på vad sätt åtal i vidsträcktara mån än nu medgäves måtte kunna anställas för vissa förbrytelser, som av målsmän begås mot minderåriga eller dem, vilka sakna förståndets fulla bruk, samt för riksdagen framlägga förslag till de lagbestämmelser, som för sådant ändamål kunde anses erforderliga.

*Justitiekanslersäm-  
betets  
utlåtande.*

Över riksdagens skrivelse avgavs utlåtande av justitiekanslersämbetet, som därvid i huvudsak anförde följande:

Även om felande målsman på grund av inskränkningarna i 14 kap. 45 § strafflagen icke i någon stor utsträckning undgått laga näpst, borde det anmärkta missförhållandet avhjälpas av lagstiftningen. I likhet med riksdagen fann ämbetet motionärens förslag dock gå längre än nödigt vore. Då enligt 19 § 1 mom. av förordningen om strafflagens införande allmän åklagare »skall» tala å brott, hörande under allmänt åtal, och således i fråga om dylika brotts åtal icke har något val, skulle säkerligen de ifrågasvarande brotts ställande under allmänt åtal medföra åtal i åtskilliga fall, där sådant lämpligen icke borde ske. Den av riksdagen ifrågasatta utvägen, att målsäganderätten skulle uppdragas till fosterbarns- eller barnavårdsnämnd eller motsvarande kommunala institution gäve, enligt vad ämbetet vidare framhöll, anledning till följande erinringar. Målsäganderätten innefattade icke allenast rätt att för laga beivran till allmän åklagare göra angivelse om brott utan även rätt att själv föra talan både om ansvar och om skadestånd. Det kunde sättas i fråga, huruvida endast det första av dessa moment av målsäganderätten eller de samtliga borde överflyttas till omförmälda nämnder och kommunala institutioner. I de flesta fall torde nämligen bliva fråga endast om ansvar å den felande målsmannen och i dessa fall syntes talan lämpligen utföras genom allmän åklagare efter angivelse hos honom. Men fall kunde tänkas, då även talan om skadestånd borde föras, såsom exempelvis då den förfördelade ådragits lyte eller annat stadigvarande men. Utdömdes skadestånd i dessa fall, torde domstolen förordna någon att såsom god man för den förfördelades räkning mottaga och förvalta det utdömda skadeståndet, vilket eljest den dömda skulle förpliktas utgiva till sig själv såsom målsman för den förfördelade. I vilken utsträckning målsäganderätten än kunde överflyttas å omförmälda nämnder och kommunala institutioner, borde det föreskrivas, att dessa nämnders eller institutioners beslut om angivelse till åtal eller om talans förande mot felande målsmän icke finge överklagas. Slutligen erinrade ämbetet, att det torde böra undersökas, huruvida icke beträffande andra brott än misshandelsbrott, såsom t. ex. de i 15 kap. 22 § 1 mom. omförmälda, samma skäl till utsträckning av åtalsrätten föreläge som i fråga om misshandelsbrotten.

*Chefen för  
justitiedepar-  
tementet 1908.*

Vid anmälan i statsrådet den 20 november 1908 av riksdagens skrivelse och justitiekanslersämbetets utlåtande anförde chefen för justitiedeparte-



mentet, att den av riksdagen antydda lagstiftningsåtgärden erbjöde åtskilliga vanskliigheter, samt påpekade, att enligt vissa främmande lagstiftningar allmän åklagare ägde en diskretionär befogenhet att ingripa i fall, där av förut nämnd grund den privata åtalsrätten måste vara översam. Emellertid vore tydligen, enligt vad departementschefen vidare framhöll, det av riksdagen framkastade förslaget förtjänt av allt beaktande, och då fosterbarns- och barnavårdsnämnds åligganden och uppgifter i den närmaste framtiden torde bli föremål för behandling av fattigvårdslagstiftningskommittén, syntes det naturligt, att även nu föreliggande spörsmål därvid bleve undersökt. På departementschefens hemställan beslöt Kungl. Maj:t därefter att överlämna riksdagens skrivelse och justitiekanslersämbetets däröver avgivna utlåtande till kommittén för att tagas i överbägande vid behandlingen av de till kommittén redan överlämnade ärenden om revision av lagarna om fosterbarns vård samt angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn.

Den sålunda till fattigvårdslagstiftningskommittén hänskjutna frågan behandlades av kommittén i dess år 1921 avgivna betänkande med förslag till lag om den offentliga barnavården m. fl. författningar.

*Fattigvårdslagstiftningskommittén.*

Efter att hava lämnat en redogörelse för lösningen av hithörande spörsmål i norsk, dansk och tysk rätt anförde kommittén:

»Enligt kommitténs förslag till lag om den offentliga barnavården, 46 §,<sup>1)</sup> skall barnavårdsnämnden kunna ingripa, när barn under 16 år av föräldrar misshandlas eller så vanvårdas, att dess liv och hälsa äventyras; nämnden kan i sådant fall skilja barnet från hemmet. Har nämnden omhändertagit sådant barn, må nämnden, när skäl därtill äro, hos vederbörande göra anmälan om förordnande av förmyndare för barnet (59 §)<sup>2)</sup>. Genom dessa föreskrifter har i viss mån sörjts för att misshandel av föräldrar mot barn, fastän den ej enligt reglerna i 14 kap. 45 § strafflagen hör under allmänt åtal, likväl kan komma att beivras; den för barnet förordnade förmyndaren kan, om åtal anses böra äga rum, angiva brottet till åtal eller själv föra talan därå och därvid jämväl göra de skadeståndsyrakanden, var till fog kan förefinnas. En sådan rätt att angiva eller åtala är då naturligen ej begränsad till de brott, som avses i 14 kap. strafflagen, utan gäller brott i allmänhet.

I detta sammanhang bör ock erinras om stadgandet i 8 § av lagen om barn i äktenskap den 11 juni 1920. Enligt detta lagrum kan domstolen, då endera av föräldrarna gör sig skyldig till grovt missbruk eller till grov försummelse vid utövande av vårdnaden om sitt barn, förordna, att vårdnaden skall tillkomma allenast den ene av föräldrarna, eller, om sådant fall inträffar med dem båda, överflytta vårdnaden å särskilt förordnad förmyndare.

De nu angivna åtgärderna torde dock icke göra en bestämmelse öfverflödlig, som möjliggör åtal för brott emot barn, som begås av barnets målsman. En sådan bestämmelse kan särskilt vara behöflig för de fall, då omhändertagande av barnet från barnavårdsnämndens sida eller öfverflyttande av vårdnaden av någon anledning befinnes ej böra äga rum; men sådant behov kan också föreligga, om förhållandena vid brottets begående äro sådana, att brottet ej bör lämnas obeivrat, även om det i angiven ordning sörjes för barnets skyddande för framtiden.

<sup>1)</sup> Se 22 § i det av chefen för socialdepartementet framlagda förslaget till lag om samhällets barnavård.

<sup>2)</sup> Se 38 § i det i not <sup>1)</sup> omförmälda förslaget.

Beträffande sättet för ordnande av denna fråga synes det kommittén lämpligast att här, liksom då det gäller överflyttandet av vårdnaden, medgiva barnavårdsnämnden anmälningssrätt i detta fall till åklagaren. En dylik anmälan har då samma betydelse som en angivelse av vederbörande målsägare, nämligen att åklagaren efter en sådan anmälan har att åtala brottet, därest han finner tillräckliga skäl för åtal föreligga. En liknande anmälningssrätt är stadgad i fråga om förseelser enligt lagen om fosterbarns vård. Något behov av föreskrift därom att barnavårdsnämnds beslut i förevarande ärenden ej må överklagas torde ej föreligga; enligt gällande lag torde sådant beslut antingen ej vara föremål för klagan eller, där det kan överklagas, sådan klagan ej utgöra hinder för verkställigheten, därest icke den prövande myndigheten annorledes förordnar. Enligt föreliggande förslag till lag om den offentliga barnavården utgör klagan över barnavårdsnämnds beslut, där sådan är medgiven, ej heller hinder för dess verkställighet, med mindre Konungens befallningshavande meddelar förbud därför.

De ovan omförmälda förslagen hava avsett en ändring i 14 kap. 45 § strafflagen. Såsom justitiekanslersämbetet erinrat, kunna mot barnet av dess målsman begås även andra brott än de i 14 kap. omförmälda, beträffande vilka åtal nu är uteslutet på grund därav att rätten att angiva brottet till åtal tillkommer gärningsmannen ensam. Då behovet av åtalsrättens ordnande huvudsakligen förefinnes i fråga om de i 14 kap. omförmälda brott, har det dock synts kommittén lämpligast att för närvarande ej gå längre. Frågans ordnande i övrigt torde lämpligen kunna anstå, då åtalsrätten i hela dess vidd lär komma att upptagas till prövning i samband med det nu pågående arbetet på revision av strafflagen.

Kommittén har därför funnit sig böra begränsa sig till ett förslag om ändring av 14 kap. 45 § strafflagen.

Då med målsman här ej kan avses annan än föräldrar eller särskilt förordnad förmyndare, har stadgandet formulerats i enlighet härmed.

I de här ovan omnämnda förslagen om ändring i 14 kap. 45 § har med barn avsetts den, som ej fyllt 15 år. Ifrågasätts kunde att sträcka skyddet längre och medge anmälningssrätt ända till myndighetsåldern eller i alla händelser till 16 år, som enligt fattigvårdslagen utgör minderårighetsgränsen och även enligt förslaget till lag om den offentliga barnavården skulle bliva det. Kommittén har dock funnit det lämpligast att begränsa rätten för barnavårdsnämnden att ingripa till 15 år. Vid fyllda 15 år har barnet rätt att föra talan i vissa civilrättsliga angelägenheter; det kan då ock såsom målsägande angiva brottet till åtal och torde även i fall, som avses i 14 kap. 17 §, äga själv föra talan.

Frågan om åtal för brott enligt 14 kap. 12, 13, 15 och 17 §§ strafflagen av målsman emot den, som saknar förståndets fulla bruk, är ett ämne, som ligger utanför de uppdrag i övrigt, som föranlett remitterande till kommittén av riksdagens skrivelse den 7 april 1904. Denna fråga torde måhända lämpligast lösas i samband med den pågående revisionen av sinnessjukstadgan, varom kommittén gjort en erinran i den underdåniga skrivelse, med vilken förevarande betänkande överlämnas.

Då förevarande lagförslag ej har något direkt samband med förslaget till lag om den offentliga barnavården, synes dess ikrafträdande ej böra göras beroende av sistnämnda lag.»

På grund av vad sålunda anförts föreslog kommittén införande i 14 kap. 45 § av ett nytt stycke, av innehåll, att därest brott enligt 12, 13, 15, 17 eller 37 § förövats mot den, som ej fyllt femton år, av hans föräldrar eller förmyndare, allmän åklagare skulle äga tala därå, om brottet av barnavårdsnämnd anmäldes till åtal.

I de över kommitténs betänkande avgivna yttrandena har förslaget om *Yttranden.* ändring av 14 kap. 45 § strafflagen ej gjorts till föremål för erinran.

Genom gällande civilrättsliga bestämmelser om överflyttande från för- *Departements-*  
äldrarna av vårdnaden om barn torde i vissa fall skydd kunna beredas *chefen.* barn, som äro i behov därav. De i det av chefen för socialdepartementet framlagda förslaget till barnavårds- lag upptagna stadgandena om barnavårds- nämnds rätt att ingripa, då barn misshandlas och vanvårdas i föräldra- hemmet, ställa ytterligare ett verksamt medel till samhällets förfogande, då det gäller barnens skyddande. Lika med kommittén finner jag emellertid, att berörda redan gällande eller föreslagna lagbestämmelser icke göra ett stadgande överflödigt, varigenom öppnas möjlighet till åtal för vissa av för- äldrar mot deras barn begångna brott, som för närvarande ej få åtalas av allmän åklagare eller endast efter angivelse av målsägande. Jag biträder därför kommitténs uppfattning om lämpligheten av en utsträckning av rätten till åtal av föräldrars mot deras barn begångna brott. Jag är även ense med kommittén därutinnan, att utsträckningen av åtalsrätten endast bör avse vissa i 14 kap. 45 § strafflagen omförmälda brott och att åtalsrätten bör göras beroende av anmälan från barnavårdsnämnden.

Vad angår den ålder, intill vilken åklagaren bör beredas möjlighet att ingripa, torde visserligen, på sätt kommittén antytt, barnet redan vid fyllda femton år äga själv åtala brott mot dess person. Enligt ett flertal nyare lagar av civilrättslig och offentligträttslig natur skola emellertid i vissa viktiga hänseenden föräldrarnas och det allmännas skyldigheter mot barnen samt dessas rätt till skydd upphöra tidigast, då barnen uppnå 16-årsåldern. Vidare skall enligt det av chefen för socialdepartementet framlagda förslaget till barnavårds- lag skydd mot faror i föräldrahemmet av fysisk och moralisk art beredas barnen likaledes intill fyllda 16 år, varjämte även fosterbarnskon- trollen utsträckts till nämnda ålder. Och i den till riksdagen avlåtna pro- positionen med förslag till lag om förmynderskap m. m. ingå förslag till åtskilliga lagändringar av innebörd, att den åldersgräns, då omyndig i viss begränsad omfattning vinner rättslig handlingsförmåga, höjes från 15 till 16 år.

Med hänsyn härtill och då barn, som icke uppnått 16 år — även om målsäganderätt tillkommer dem — i regel torde stå i det beroende förhållande till föräldrarna, att de svårigen kunna förväntas vidtaga åtgärder för beivrande av föräldrarnas mot dem förövade brott, anser jag, att åklagaren bör till- erkännas rätt att efter anmälan av barnavårdsnämnden åtala vissa brott mot barn, som ej fyllt 16 år. Att låta denna åtalsrätt fortfara längre än till dess nämnda ålder uppnåtts, finner jag däremot icke lämpligt.

Enligt kommitténs förslag skulle åklagare under ovan angivna förutsät- ningar äga åtala brott enligt 14 kap. 12, 13, 15, 17 och 37 §§. Beträffande de fyra förstnämnda paragraferna biträder jag kommitténs uppfattning. Där- emot torde brott mot 14 kap. 37 § icke böra upptagas bland dem, i fråga om vilka en utsträckning av åtalsrätten bör komma till stånd. Med brott

av föräldrar synes, på sätt kommittén ansett, böra likställas brott av särskilt förordnad förmyndare. Härutöver torde emellertid utsträckningen av åtalsrätten böra avse även brott, som begås av adoptivföräldrar mot adoptivbarn. I övrigt har jag ej funnit skäl till avvikelse från kommitténs förslag.

Då såsom kommittén framhållit förevarande lagförslag ej har något direkt samband med förslaget till barnavårdslag, vilket är avsett att träda i kraft först den 1 januari 1926, torde tidpunkten för förevarande lagändrings ikraftträdande kunna bestämmas till den 1 januari 1925.

Jag övergår härefter till frågan om

### **Ändrad lydelse av 8 och 20 §§ i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.**

*Införsel för bidrag enligt 66 § fattigvårdslagen.* Genom stadgandet i 66 § fattigvårdslagen har öppnats möjlighet att i vissa fall få försörjningspliktig ålagd att, så länge fattigvård utgår, utgiva bidrag till den försörjningsberättigades underhåll, och fattigvårdssamhället äger jämlikt 20 § i lagen om införsel erhålla införsel i den försörjningspliktige tillkommande avlöning, pension eller livränta till gäldande av sådant bidrag för tid, efter det beslutet om bidragsskyldigheten meddelats.

*Förslaget till lag om samhällets barnavård.* Även enligt det av chefen för socialdepartementet framlagda förslaget till lag om samhällets barnavård kan en liknande bidragsskyldighet komma till stånd. Det stadgas nämligen i 71 § av förslaget, att då enskild person är skyldig att ersätta kostnaden för omhändertaget barns vård, bör, där ej omständigheterna annat föranleda, bestämmas det belopp, varmed den ersättningsskyldige skall hava att å vissa tider, så länge vården fortfar, till barnavårdsnämnden utgiva bidrag till barnets vård. Bidraget skall bestämmas antingen genom skriftligt, av två personer bevitnat avtal eller, om sådant ej kan komma till stånd, genom länsstyrelsens beslut. Chefen för socialdepartementet har i sin motivering för det sålunda föreslagna stadgandet, under hänvisning till fattigvårdslagstiftningskommitténs yttrande i ämnet, framhållit, att rätt till införsel bör medgivas för bidrag, som barnavårdsnämnden äger att uppbära enligt detta stadgande.

*Departementschefen.* Då genom förslaget till lag om samhällets barnavård befattningen med utom sina hem vårdade fattiga barn överflyttas från fattigvårdsstyrelsen till barnavårdsnämnden och möjlighet öppnas att i vissa fall bestämma det belopp, varmed enskild ersättningsskyldig har att till barnavårdsnämnden utgiva bidrag för barnets vård, bör givetvis barnavårdsnämnden beredas samma möjlighet, som hittills stått fattigvårdsstyrelsen öppen, att erhålla införsel för bidragsbeloppets utfående. Bidragsskyldighet skall emellertid enligt nämnda förslag kunna fastställas även då barnet omhändertagits för skydds-  
uppfostan, och jämväl i sådant fall bör införsel kunna beviljas. Stadgandet om bidragsskyldighet innebär vidare, att sådan skall kunna fastställas ej blott genom myndighets beslut utan även genom skriftligt, av två personer bevitnat avtal. I båda dessa fall bör tydligen införsel kunna erhållas.

Av nu angivna skäl tillstyrker jag, att till 20 § i lagen om införsel fogas ett nytt stycke, i huvudsak överensstämmande med ett av kommittén upprättat förslag i ämnet.

I detta sammanhang tillåter jag mig att till behandling upptaga frågan om viss ändring i 8 § i lagen om införsel.

Enligt 5 § i lagen om barn utom äktenskap är fader till sådant barn pliktig att lämna bidrag till moderns underhåll under sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten. Under vissa förutsättningar skall bidrag utgå under högst fyra månader före och högst nio månader efter nedkomsten. Jämlikt 1 § i lagen om införsel äger kvinnan rätt till införsel till gäldande av dylikt bidrag. Denna rätt kan emellertid i många fall icke göras gällande på grund av stadgandet i 8 § andra stycket, att sedan underhållsskyldigheten upphört, beslut om införsel ej vidare äger tillämpning, ändå att den underhållsskyldige häftar för oguldet underhållsbidrag. Kommer nämligen avtal med mannen om faderskap och underhållsbidrag ej till stånd, utan saken måste hänskjutas till rätten, förflyter i allmänhet en avsevärd tid, innan dessa frågor hinna bliva avgjorda. Då domen faller, är sålunda i allmänhet den tid av sex veckor efter nedkomsten, under vilken kvinnan i regel är berättigad till underhåll, redan förluten, vilket medför, att det av domstolen fastställda underhållsbidraget icke kan uttagas genom införsel. Även då saken ej går till domstol, kan mannen genom att vid underhandlingarna med barnavårdsmannen draga ut på tiden åstadkomma att, då avtal till sist kommer till stånd, möjlighet saknas att genom införsel uttaga bidraget.

*Införsel för underhållsbidrag enligt 5 § i lagen om barn utom äktenskap.*

Det nu anmärkta förhållandet är uppenbarligen otillfredsställande. Införsel är i många fall det enda sättet för utfående av bidrag, som utgår enligt lagen om barn utom äktenskap. Av den föregående redogörelsen framgår emellertid, att detta sätt i de fall, då avtal eller dom ej kommer till stånd inom sex veckor efter barnets födelse, i regel icke står kvinnan till buds för utfående av henne tillkommande underhållsbidrag. Enligt vad som meddelats mig från huvudstadens barnavårdsnämnd, har detta mången gång framstått såsom en kännbar olägenhet. Icke ens om kvinnan på grund av mannens uraktlåtenhet att betala underhållsbidraget nödgas under tiden närmast efter nedkomsten begära fattigvård, kan ersättning härför uttagas av mannen; denne är nämligen ej enligt fattigvårdslagen försörjningspliktig i förhållande till kvinnan.

*Departementschefen.*

Enligt min mening bör sådan ändring i stadgandet i 8 § andra stycket i lagen om införsel äga rum, att berörda stadgande ej lägger hinder i vägen för kvinnan att, efter det underhållsskyldigheten upphört, genom införsel uttaga underhållsbidraget. Detta torde icke vara ägnat att ingiva betänklighet med hänsyn till att genom bestämmelsen i 6 § andra stycket förebygges, att införsel beviljas till gäldande av bidrag, som förfallit till betalning tidigare än ett år innan beslutet meddelas, och att stadgandet i 8 § andra stycket huvudsakligen har till syfte att förebygga, att efter underhållstidens slut underhållsbidrag uttages för tid, som ligger avsevärt långt tillbaka.

Av nu angivna skäl tillstyrker jag ändring i ovan angiven riktning av stadgandet i 8 § andra stycket av lagen om införsel.

Jag tillåter mig nu att behandla frågan om

**Ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket.**

*Avflyttningsförbud för den, som är bidragsskyldig enligt fattigvårdslagen.*

Enligt 1 § andra stycket i lagen om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket må enskild försörjningsskyldig, som enligt myndighets beslut är pliktig att till fattigvårdssambälle utgiva bidrag till försörjning av barn eller adoptivbarn under sexton år, ej avflytta från riket, med mindre han ställer säkerhet för försörjningsskyldighetens fullgörande.

*Förslaget till lag om samhällets barnavård.*

Såsom ovan nämnts ingår i det av chefen för socialdepartementet framlagda förslaget till lag om samhällets barnavård bestämmelse om fastställande av bidragsskyldighet. Nämnde departementschef har i motiveringen till berörda stadgande antytt, att bestämmelse erfordrades om förbud för den, som enligt barnavårdslagen är bidragsskyldig i förhållande till barnavårdsnämnden, att avflytta från riket.

*Departementschefen.*

Även enligt min mening böra bestämmelserna om avflyttningsförbud vinna tillämpning beträffande den, som enligt barnavårdslagen är bidragsskyldig i förhållande till barnavårdsnämnden. I olikhet mot kommittén, som uppgjort förslag till ändring av lagen om avflyttningsförbud, anser jag dock, att sådant förbud bör gälla allenast den, som är skyldig att utgiva bidrag för barn eller adoptivbarn under sexton år. Att såsom kommittén föreslagit låta avflyttningsförbudet gälla även make, som är bidragsskyldig för andra makens barn, lär nämligen knappast vara lämpligt. I övrigt torde det av kommittén föreslagna tillägget till 1 § i lagen böra underkastas viss jämkning.

På grund därav att för framtiden barnavårdsnämnden är avsedd att vara den myndighet, som närmast skall bevaka barnets rätt, torde, på sätt kommittén föreslagit, i 2 och 3 §§ av lagen böra göras den ändring, att nämnden skall jämte fattigvårdsstyrelsen vara behörig att avgiva yttrande och göra framställning i de i nämnda paragrafer angivna ärenden.

Jag övergår nu till spørsmålet om

**Ändring i vissa delar av lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.**

*Gällande bestämmelser.*

Över vissa av länsstyrelse meddelade beslut i ärenden enligt fattigvårdslagen ävensom över beslut av länsstyrelse enligt lagen om fosterbarns vård och enligt lagen om uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn föres klagan hos Kungl. Maj:t. Enligt lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt skola i vissa angivna mål besvär, som jämlikt författningarna må hos Kungl. Maj:t fullföljas i statsdepartementen, tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande. Till dessa mål höra mål angående fattigvården, mål om meddelande i särskilda fall av tillstånd, förbud eller föreläggande

jämlikt författningar och föreskrifter rörande den allmänna hälsovården, härunder inbegripet fosterbarns vård, samt mål om uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn.

Enligt förslaget till lag om samhällets barnavård, vid vars ikraftträdande lagen om fosterbarns vård och lagen om uppfostran åt vanartade m. fl. barn skola upphöra att gälla, skola besvär över länsstyrelsens utslag i vissa mål föras hos Kungl. Maj:t. Chefen för socialdepartementet har framhållit, att besvären böra prövas av regeringsrätten. Av kommittén har uppgjorts förslag till ändring av lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

*Förslaget till lag om samhällets barnavård.*

I lagen om regeringsrätten torde böra stadgas, att mål angående samhällets barnavård skola tillhöra regeringsrättens avgörande. Nämnda mål torde böra i sammanhang med mål angående fattigvården upptagas som en ny grupp, varemot de särskilda bestämmelserna om mål rörande fosterbarns vård samt mål om uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn böra utgå. Mot kommitténs förslag till lagändring torde intet väsentligt vara att erinra.

*Departementschefen.*

Slutligen kommer jag till frågan om

### **Ersättning i vissa fall av allmänna medel till vittnen i mål enligt 26 § i lagen om samhällets barnavård.**

Enligt 26 § 2 mom. i förslaget till lag om samhällets barnavård skall, då beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran underställts länsstyrelsens prövning, länsstyrelsen äga förordna om vittnesförhör inför domstol. De, vilka böra närvara vid förhöret, skola på framställning av länsstyrelsen inkallas genom rättens ordförande. I motiveringen till denna bestämmelse har chefen för socialdepartementet framhållit, att i likhet med vad som stadgats i en del andra fall, såsom beträffande förhör enligt lagen om behandling av alkoholister och enligt fattigvårdslagen, föreskrift torde böra meddelas, att ersättning för inställelse vid förhöret åt vittnen och upplysningsvis hörda personer skall bestridas av statsmedel.

*Förslaget till lag om samhällets barnavård.*

Samma skäl, som tala för att ersättning till vittnen i mål enligt 75 § i lagen om fattigvården och enligt 7 § i lagen om behandling av alkoholister skall utgå av allmänna medel, kunna enligt min mening åberopas till stöd för en dylik anordning, då länsstyrelsen förordnar om anställande av vittnesförhör i mål angående barns omhändertagande för skyddsuppfostran. Jag förordar alltså lagbestämmelser i sådant syfte. Dessa bestämmelser torde böra nära ansluta sig till stadgandena i lagen om ersättning i vissa fall av allmänna medel till vittnen i mål enligt 75 § i lagen om fattigvården.

*Departementschefen.*

I enlighet med de av mig nu angivna grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen,

2) lag om ändrad lydelse av 8 och 20 §§ i lagen den 14 juni 1917 om införsel i arvlöning, pension eller livränta,

3) lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket,

4) lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt, och

5) lag om ersättning i vissa fall av allmänna medel till vittnen i mål enligt 26 § i lagen om samhällets barnavård.»

Föredraganden uppläser härefter berörda lagförslag av den lydelse, bilagor<sup>1)</sup> till detta protokoll utvisa, samt hemställer att lagrådets yttrande över förslagen måtte, för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål, inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

*N. Cervin.*

---

<sup>1)</sup> Av dessa bilagor äro de under 2), 3), 4) och 5) upptagna lagförslagen lika lydande med de vid propositionen fogade lagförslagen och hava här uteslutits.



*Bilaga.*

**Förslag**

till

**L A G**

**om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen.**

Härigenom förordnas, att 14 kap. 45 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Misshandel, som i 12 eller 13 § sägs, ändå att den skett emot maka, styv- eller svärföräldrar, adoptivföräldrar, fosterföräldrar, förmyndare, husbonde eller annan förman, så ock brott efter 15 eller 37 §, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej målsägande brottet till sådant åtal angiver, eller det blivit förövat under sabbat eller vid sådant tillfälle eller å sådan ort, som i 11 kap. 9 eller 15 § omförmäles.

Vållande, varom i 17 § sägs, må ej åtalas av annan än målsägande.

Därest brott, som i 12, 13, 15 eller 17 § sägs, förövats mot den, som ej fyllt sexton år, av hans föräldrar, adoptivföräldrar eller förmyndare, äger allmän åklagare tala därå, om brottet av barnavårdsnämnd anmäles till åtal.

Har brott, som i 21 § sägs, begåtts mot maka, må det ej av allmän åklagare åtalas, där det ej av målsägande till sådant åtal angives.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1925.

---

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts  
lagråd den 18 mars 1924.*

Närvarande:

justitierådet *Sundberg*,  
regeringsrådet *Thulin*,  
justitierådet *Stenberg*,  
justitierådet *Köersner*.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 29 februari 1924, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle, för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål, inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen,
- 2) lag om ändrad lydelse av 8 och 20 §§ i lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta,
- 3) lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 (nr 381) om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket,
- 4) lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt och
- 5) lag om ersättning i vissa fall av allmänna medel till vittnen i mål enligt 26 § i lagen om samhällets barnavård.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av revisionssekreteraren Ragnar von Koch.

Beträffande förslaget till lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen avgavs följande yttrande.

*Sundberg, Thulin och Stenberg:*

Anmälan, som för allmän åklagare grundar rätt och plikt att anställa åtal, benämnes i vår strafflagstiftning angivelse. Att, på sätt skett i det föreslagna 3 mom. av paragrafen, avvika från denna terminologi bör så mycket mindre ifrågakomma, som en dylik avvikelse måhända skulle kunna giva anledning till antagande, att barnavårdsnämnd vore fritagen från den rekonventionsskyldighet, vilken enligt 16 kap. strafflagen åligger angivare. Vi hemställa alltså, att i nämnda moment ordet »anmäles» utbytes mot »angives».

I övrigt lämnades de remitterade förslagen utan anmärkning.

Ur protokollet:

*Erik Ölander.*

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden,  
hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-  
Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars  
1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS  
VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH,  
HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och ecklesiastik-  
departementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg,  
lagrådets den 18 mars 1924 avgivna utlåtande över den 29 februari 1924  
till lagrådet remitterade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 14 kap. 45 § strafflagen,
- 2) lag om ändrad lydelse av 8 och 20 §§ i lagen den 14 juni 1917  
om införsel i avlöning, pension eller livränta,
- 3) lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om förbud  
för vissa underhållskyldiga att avflytta från riket,
- 4) lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 maj 1909 om Kungl.  
Maj:ts regeringsrätt, och
- 5) lag om ersättning i vissa fall av allmänna medel till vittnen i mål  
enligt 26 § i lagen om samhällets barnavård.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

I anledning av en inom lagrådet mot det under 1) upptagna lagförslaget  
framställd erinran har det i 3 mom. av förslaget förekommande ordet  
»anmäles» ersatts med »angives».

Föredraganden uppläser härefter det sålunda ändrade förslaget samt hem-  
ställer, att detsamma ävensom de ovan under 2), 3), 4) och 5) omförmälda  
förslagen, mot vilka icke någon anmärkning framställts, måtte genom pro-  
position föreläggas innevarande års riksdag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter bi-  
trädde hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-  
Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den  
lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Oskar Adelsohn.